

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

„Slogom saču male stvari, a nesloga sve pokvari.“ Narodna poslovica.

Izdati svakog četvrtka
i podno.
Nekakni doplati se ne vrata
ne podplatiti ne naplatiti...
nefrankirani ne primati.
Predplata za poštarinom sto
16 K u obće... na godinu
11 K 3--... odn. K 8-88 'ra
... pol godine.
Izvan carvine više poštarina.
Plaša i utičaje se u Puli.

Pojedini broj stoji to h, zas
stali 20 h, koji u Puli, to h
Izvan leta.
Uredništvo i uprava nalazi se
u S. Tiskari Logija i dr. prije
J. Kimpotić i dr. (Via Glava
br. 1), kamo treba se šalovati
sve pisma i predplate.

Oglas, pripisana itd.
Istakni i radnja na ne tečajna
obližeg čitka ili po dogovoru.

Novci za predbrojbe, oglase itd.
sajli se naplatom ili polož-
nicom post. Meduloce u Beču
na Administraciju lista u Puli.

Kod naručbe valja točno os-
naziti ime, prezime i najbližu
poku predbrojnika.

Kto list na vrijeme ne primi,
neka to javi odpravništvo u
elektrone pismu, za koji se
ne plaća poštarina, ako se is-
vau napise „Reklamacija“.

Cakovnog računa br. 317-49.

Telefon tiskare broj 317.

Glavni urednik i izdavač J. Mahuža. — U nakladi tiskare Logija i dr. prije J. Kimpotić i dr. u Puli. — Glavni suradnik prof. M. Mandić u Trstu (Via Crocieri, N. 1, I. R.).

UZKRS!

Po jerusalimskim ulicama i trgovačima valja se silna rieka židova, što se sa svih strana prostrane Palestine sakupile, da svetkuju Paschu — Vazam.

Svuda veselo podcikivanje, svuda radost i smjeh...

Jedna jedincata kuća u Jerusolimu kao da ne sudjeluje kod sveobćeg uzhita... Osamljena se diže u vis ko sramotni stup... strašilo... kugina kuća.

Svak se je boji i na stotinu koraca razdaleko ju obilazi, da ga ne okuži ni najmanja zrička onog svijeta, što no se odrađuje s njezinih mrtvih, hladnih, debelih zidina.

A debele su te zidine, baš kako što je debela koža onoga, koji u njoj nepravednu pravicu kroji...; tvrde su te zidine baš kako što je tvrdo srce rimskog prokuratora — Poncija Pilata...; mrtve zidine, kako što je mrtva i savjest, crna savjest njegova!

U sramotni stup ne dopire ni čuh onog veselog žamora, koji odaje skorašnje pripreme za svetkovinu Vazma.

Iz kugine kuće ne prodire ni glasak onog strašnog čina, zasnovanog u paklu, koji će se danas ondje odigrati na sramotu celoga svijeta.

Nečuveng li; strašnog li protuslovlja!

Stijene, prozori, krovovi jerusalimskih, kuća zaodjenuti su u svetčano, cvietano ruho, — sudnica Pilatova zamaglena stoji griehnim dahom jerusalimске svetline.

U hramu sa žrtvenika diže se u vis miomiris tamjana; u sudnici Pilatovoj širi se kužni zadah pijanih, krivih svjedoka; mrzki vonj bludnih, razkalešenih farizeja.

U kući Gospodnjoj svak se sprema na molitvu; u sudnici Pilatovoj kao tuča sipa se na Njega psost, bogumrzka kletva.

U templu jerusalimskom dopri naša se pomirnica žrtva Bogu; u sudnici Pilatovoj plaćeni vikači, traže, zahtjevaju smrt Sina Božjega!

U bogomolji čita se, i tumači iz svetih knjiga oslobodjenje Izraelskog naroda iz babilonskog suzanjstva i dolazak u obećanu zemlju; u isti čas se u sudnici Pilatovoj iz zlatne slobode vuče u crnu smrt nedužna žrtva Boga — čovjeka!

Strašnog i nečuveng protuslovlja! „Isus iz Nazareta, koji je sam sebe prozvao Kraljem Žudija, krivac je smrti; a mi, Poncije Pilat, prokurator rimskog Cesara, odsudjujemo ga, da bude razpet na Kalvariji na križ, kao buntovnik i neprijatelj rimskog Cesara“.

Ala krasne mi pravice Pilatove! bilo joj traga!

Krivac je smrti! Isus, utjelovljeni in Božji kriv je smrti! Jel? Dakako!

Ta kazao je to Pilat; kazali su to pobieljeni grobovi — Farizeji; kazali su to nepošteni poglavice židovskog puka; kazalo je to ono smeće, što no se kroz tri godine sakupilo u gnojštu jerusalimskog izroda.

Krivac je smrti? Dakako! Da je došao na svet u gospodskim dvorovima umjesto u biednoj štali; da je bio zaodjenut u svilu a ne u prostu seljačku halju, visio bi danas križ na njemu a ne on na križu.

Krivac je smrti? Pa da! nebjese mu naučivati gladne, zaštićivati slabe, braniti napadnute, tješiti žalostne, lječiti bolesne, uzkrislivati mrtvace.

Krivac je smrti? Svakako! čemu je došao, da širi svjetlo istine u naše carstvo laži i prevare? Mogao je s nama živjeti, s nama raditi a ne krstiti nas: smijanim porodom, pobieljenim grobovima, vucima u janjećoj koži! Mrvice što padaju s naših bogatih trpeza, nebi mu bile pošalile, a ovako, eto mu muke... sramote... Križa!

Krivac je smrti? Jest! Kriv je, jerbo je... Živ!!!

Dok budeš čitao ove redke moj junački istarski seljače, do tvojege će uha dopirati veselo zvonjenje i navještati svjetu Uzkršnuće Sina Božjega: „Alleluja! Veselite se! U istinu uzkršnu od mrtvih!“ A ti dodaj: „Ovamo vas, vi neprijatelji Njegovi, Vi koji htjedoste izrugati, izmrcvariti, ubiti Njega. Gdje su Vam Vaše palice, kojima ste ga udarili; konopij kojima ste ga vezali kao razbojnika; trnova kruna što no mu ju natakoste na glavu; čavli kojima mu probiste presвете ruke i noge; križ — mrtvačka postelja; pečat na grobu... da vam ne pobjegne; vojnici oko groba... da vam ga nebi učenici ukrali.“

Sve, sve vam to ništa ne pomože! Uzkršnuo je!!!

U vas bija je moć, gospodstvo, novac, himba, nasilje; a u njega slabost, siromaštvo, iskrenost, poznizost.

I nadvladao vas je! Uzkršnuo! Vi se u svojem bjesu kitite, mučite i grizete; a On u svojoj slavi vlada nad svietom. Njemu se posvećuju umovi pružeti vjerom u pravednost Božju, koja će po zaslugah dieliti. Njemu su posvećena srca, zadahnuta ljubavlju nebeskom, koja ne čini razlike između Grka i Rimljana, već sve narode u jedan vicnac plote...

Alleluja! Isus je ustao slavodobitno iz groba!

Ptičice u lugu otvaraju svoje kljunice i hvalu uzdavaju nebeskomu Stvorcu; cvietići na polju dižu svoje šarolike glavice a iz njihovih latica diže se k nebu djevičanski njihov miris i nosi pred prielost Svevišnjega uzkršnu pjesmu: „Alleluja“.

Probudi i ti, Istrane, iz sna pspanu braću tvoju, da i braća tvoja uzkršnu iz groba robovanja.

A kada se to zbude, s ponosom kaži neprijateljem svojim onu svetu grudu na kojoj živeš i reci im s ponosom: „Onoga koga tražite, nema više ovdje. Uzkršnuo je!“

Vi ste htjeli zakopat i „šćava“ ali taj „šćava“ se protiv vašoj volji, nad svakim očekivanjem probudio i prometnuo se slobodnim čovjekom, ravnopravnim vama, junakom: Istarskim Hrvatom! Sretan Uzkrš!

Iz carevinskoga vieća.

Beč 8. 4. 1908.

U današnjoj sjednici započela je, nakon obavijestih formalnosti, razprava o prečnom predlog formalnog zastupnika Malachowskoga i drugova da se uzakoni ustrojstvo ministarstva javnih radnja. Predloga obrazložio je temeljito prečnost predloga dokazav prava krunice imenovanje i stvaranje novih ministara. Za njim je govorio vođa socijalista dr. Adler, koji je istaknuo sve prigovore socijalnih demokrata protiv sastavu novog ministarstva i protiv samom načinu kako se to pitanje parlamentarno riešava. Socijal demokrati netrpe novog ministra javnih radnja jer je taj kršćanski socijalac te poduzeše sve moguće korake protiv novom ministru i njegovom djelokrugu.

Protiv Adleru govorio je njemački kršćanski socijalac dr. Drexel bruneći prečnost predloga tim, što se redovitim načinom ovaj zakon uz postojeće parlamentarne prilike nije mogao razpraviti. Govornik je zagovarao odlučno sastav i djelokrug novog ministarstva.

Posljednji govornik protiv prečnosti bio je njemački liberalac dr. Ofner, koji je nastojao dokazati neustavnost ustrojstva novog ministarstva.

Beč 9. 4. 1908.

U nastavljenoj razpravi o prečnosti predloga zastupnika Malachowskoga uzao je prvi rieč ministar javnih radnja dr. Gessman. Utemeljujuć prečnost predloga kazao je, da će se mnogobrojni niz raznih radnja, koje bijahu do sada dodjeljene raznim ministarstvima od sada podrediti novomu ministarstvu javnih radnja.

Protiv navodom, da novo ministarstvo nije drugo nego posljedica časovitih političkih neprilika, naglasio je ministar da je to ministarstvo bilo po njegovom uvjerenju već odavna potrebno, što se je pilanzalo sa raznih strana, čak i od onih, koje danas spletkare protiv njemu.

Konačno je ministar prosvjedovao protiv obledi, da je on tobož samo zastupnik srednjega stališa iztaknuv, da se on u svojstvu ministra javnih radnja imati na umu i intereso najnižih razreda državljana.

U razpravu posegnuo je i ministar predsjednik barun Beck, koji je branio vladu protiv prigovoru, da je ustrojstvom novoga ministarstva povriedila svoj djelokrug i zahvatila u nadležnost parlamenta.

Po njegovu je mišljenju ustrojstvo svakog novog ministarstva krunsko pravo, dočim zakonodavstvo ima da pri tom vrtira samo materijalna sredstva. Tako je i u Francezkoj ustrojeno ministarstvo javnih radnja dekretom predsjednika republike, Ministar dr. Gessman obrazložio je zadatke svog ressorta i svoj program.

Protiv novom ministarstvu govorio je prof. Masaryk. On je označio način ustrojstva ovog ministarstva bez planja zakonodavstva protustavnim, te ga narodni obzir vode, da prosvjeduje protiv tomoj, jer je ustrojstvo odviše centralističko. Narodito moraju Česi prosvjedovati protiv loome, pošto su kršćanski socijli i liberali osujtili zasnovane česko kazalstne predstave u Beču prigodom careva jubileja, što će uroditi i tom posljedicom, da ne će ni jedan pristojan Čeh sudjelovati kod bečkog jubilarnog obhoda.

Konačno je prihvaćena prečnost predloga sa 292 protiv 99 glasova.

Iza toga je započela razprava o samom predlogu; govorili su česki radikalcj protiv predlogu te je sjednica kasno u večer zaključena.

Beč 10. 4. 1908.

Zastupnici Rybarž i Mandić interpelliraju na ministarstvo trgovine, prosvjedujući protiv načinu, kojim se postupa sa Lloydovim radnicima. Spincić interpellira za uporabu hrvatskog jezika na postaji južne željeznice Matulje-Opatija.

Kuća je nastavila razpravu o meritumu prešnog predloga radi ustrojenja ministarstva za javne radnje.

O tom govorili su zast. Silberer, Günther, Goštautar, Kaftan i Einspiller.

U toku razprava pročitao je zast. Saltz zapljenjena mjesta iz Wahrmundove brošure, koji je pisao protiv kat.braku. Osnova se konačno prima u sva tri čitanja.

Podpredsjednik Začek saobćuje, da je zast. Hock podnio interpellaciju o zapljeni Wahrmundove brošure, te koje ne može pročitati javno i traži za to tajnu sjednicu.

Na to je određena tajna sjednica, koja je trajala od 6 da 9 sati. U toj sjednici otklonjen je poimeničnim glasovanjem predlog Hockov, da se sjednica proglaš javnom. Hock je čitao zapljenjene stavke, ali je kuća zaključila, da se interpellacija nema uvrestiti u zapisnik.

Zatim je sjednica proglašena opet javnom. Kad više predloga Saltz opet čita zapljenjene stavke iz brošure, a predjednik protestira protiv ove zloporabe i podjeluje Saltzu ukor.

Sjednica je završena u 9 i po sati. Sljedeća sjednica pošlje Uzkršna dne 30. o. mjeseca.

Povjest pazinske gimnazije.

Pazin grad imao je i imado važno mjesto u našem narodu u Istri sa svojom gimnazijom, te mislim, da je vrijedno iznieti postanak i dalnju njezinu sudbinu. Gimnazija bijaše otvorena 5. XI. 1836. po č. o. Franjevcima, a ravnatelj bijaše po tadašnjem običaju okružni kapetan (u

ovo doba bila je najveća upravna vlast za Istru u P. do g. 1880.) a prvim profesorom o. Ben. Grobath. Učenici bili su ponajviše iz mjesta Pazina, iz okolice ne bijaše nikoga — kako se čita — radi siromaštva stanovnika. Franjovci poučavahu na gimnaziji do god. 1878. Razreda je bilo kad 4 svjed. 6. Od g. 1878. bijaše namješteni svjetski profesori i gimnazija bijaše povisena na 8 razreda. Broj učenika bio je najveći g. 1882.—83., bilo ih je 155. Odsad naprijed počeo je broj djaka padati, dok se nije g. 1890. gimnazija ukinula i preselila u Pulu, gdje i danas postoji sa istim nastavnim jezikom — njemačkim. Svih profesora u ovoj drugo dobi bilo je 38, dosta velik broj za onako kratko doba.

Uzrok propasti tog zavoda navadjali su profesori masleno mjesto i siromaštvo pučanstva. Bit će i to u neznatnoj mjeri, ali glavni uzrok jest bio taj, što bijaše njemački nastavni jezik kod nas nepoznat, a drago nebijaše pučkih škola, a bez toga je gimnazija nemoguća. Vlada je imala najprije ustanoviti pučke škole sa materinim nastavnim jezikom djece, promijeniti nastavni jezik na gimnaziji, to bi bila ovo dobro napredovala. Nepravdano je bilo kriviti naš puk, da nije imao smisla za gimnaziju. Manjkao je temelj višoj i naobrazbi to jest pučka škola. Naš se je puk držalo za životinju, kojoj treba duševne hrane. Vlada je mislila samo na germanizaciju, a ne na potrobu pučanstva. Tako i danas u pokrajini imade dve njemačke gimnazije u Tretu i Pulu i njemačku nižu srednju školu u Puli.

Pomoglo je padu gimnazije i to, da su profesori bili napadani, koji nisu puhalu u talijanski rog, a onda su nastojali otići iz Pazina, a da im se ta želja što prije oživjeli, umanjivši u sami broj djaka, da tako što prije propadne gimnazija. Karakteristično je, da tko je od djaka polazio na pr. neobligatni predmet talijanski, nije mogao polaziti na hrvatski.

Nakon deset godina i nakon tolikih govora, molba do najvišeg mjesta — do samog cara — otvorila se opet g. 1899. gimnazija u Pazinu s hrvatskim nastavnim jezikom, koja imade sada 16 profesora (od kojih je polovica Istrana).

Talijani, kad nisu mogli uništiti hrvatske gimnazije u Pazinu, otvorili su u jedno svoju prkos realnu gimnaziju za obranu talijanstva tog grada, koja je dobro pazinske porezovnike pogladila. Vidi se najbolje iz toga, da je baš prkos gimnazija, što je odlučeno od Talijana niža srednja škola u Pazinu već g. 1882., pa se tek onda otvorila, kad se je otvorila hrv. gimnaziju, inače se nebi bila ni sada ni nikada otvorila, jer se već govorka, da će otići iz Pazina.

Uza sve makinacije od strane Talijana naša gimnazija sve to više napreduje u svakom pogledu a garancija većem uspjehu leži u „Djačkom pripomoćnom društvu“.

Hrv. Djač.

Pogled po Primorju.

Puljsko-rovinjski kotar:

Pula 16. IV. 1908.

U mjestnoj stolnoj crkvi propovjeda rieč Božju vristan jedan Isusovac, naravski samo u talijanskom jeziku. Žalostno je kako se posvema potjeralo naš jezik iz crkve, te se samo u nedjelju jutro na 7 sati, čuje propovjed u hrvatskom jeziku inače nikada. Vrijeme je već da se u crkvi u Puli da pristojno mjesto našem jeziku, ta i onako naš narod najvećma polazi crkvu. Nego bojimo se se da dok bude Flapp u Poreču, od svega toga neće biti ništa. Razgovarao sam se onomadna sa jednim poštenim talijanskim svećenikom. On mi se je o biskupu Flappu izrazio ovako:

Držim da biskup nije tako zločest čovjek da možda mrzi Slavane, već on je

rođen u staro ono vrijeme prosuda proti Slavenima, u Istri i drži da kad se zavije: Evviva l' Istria italiana, da je tim spašeno sve. S druge strane biskup želi da u miru živi s gospodom u Poreču. Star je već biskup, bilo bi najbolje da se, uvidjevši svoju nesposobnost, odrekne stolice i ustupi mjesto drugome energičnomu mužu. Da je ovdje Mahnić — uzdahnuo je taj svećenik — bilo bi drugačije!

Novi hotel blizu kolodvora, „Hotel Riviera“, koji se je počeo pred malo vremena graditi, biti će gotov do godinu dana, biti će dug 60 metara a visok 85 metara, najveći u cijeloj Istri. Imati će 4 kata, 150 soba za iznajmiti, 75 kupališta. Hotel će biti vlasništvo Niemca Jakoba L. Müllera koji ga gradi na zemljištu prodanom mu, kako je poznato, za veoma nisku cijenu od ove talijanske obč. uprave!

Dne 12. o. mj. držao je socijalista A. Storch predavanje o pokoj. De Amicis, kojega socijalisti svajataju. Istini na čast moram priznati da je Storch dobar govornik, nu govorio je u praznom kazalištu. Nadošlo je možda 100 osoba!

Zapadne držali su socijalisti javni sastanak u svojem „Arco romano“, a ovaj je bio još manje posjećen. Govorio je poznati E. Kristan koji se je pokazao dobrim govornikom za krme. Vikao je jedan u praznoj dvorani i proti dr. Laginji, proti Luegeru, proti mornarici, proti vjeri katoličkoj. Da je njemu samo 24 sata vladanja, to bi sve letjelo u zrak. Jedna ga majka rodila!

Niemstvo u Puli hoće da koraca napred mirno i sigurno. Ovdješnja „Frauen- und Mädchenortsgruppe“ društva „Südmark“ (naravno u tu južnu Marku spada mo i mi i naša zemlja) odlučila je da osnuje u ovom gradu njemački dječji vrt. „Polser Tagblatt“ htio bi zagrijati za ovo šire slojave, veledi da ga u ovakovu ustanovu ne ulazi politika i pozivljući na šiljanje doprinosa. Teška srca ne možemo, nego da samo bilježimo i ovu novu kušnju.

Lošinjski kotar.

Mali Lošinj 13. 4. 1908.

Nečuveno je pašovanje našega za nevolju obč. tajnika Oktavija Martinolića-Padrinčić. On je naslovom tajnik, nu do istine sve u ovoj nesretnoj občini. Pred njim drže načelnik a za njim svi obč. zastupnici.

To se bjelodano vidi i u postupanju občinskog poreza na vino, pivo i meso (arrenda). Bez ikakvog natjecaja dalo se istu bogatim Bačiću i Tripolichu za samih 16 tisuća kruna na godinu dočim bi drugi ponudili i 20 a i više tisuća kruna na godinu.

Kad su se mnogi građani pred par mjeseci pritužili na zem. Odbor, ovaj je našao svojega činovnika koji je imao utjeravati taj porez na občinsku korist. Nu sada nakon putovanja Bačić-a u Poreč zam. je Odbor povukao svoju odluku i dno opetaj njima utjeravanje poreza!

U ovoj je občini toliko gnjileži da se čovjeku gadi što politička oblast nesegne rukom pa kazni prekršitelja zakona.

Sredinom mjeseca aprila bitno će se poboljšati parobrodarske sveze sa Pulom. Broj vožnja Pula-Lošinj povećati će se za tri na tjedan, te će parobrod društva „Quieto“ ići iz Pule u utorak, petak i subotu u 2 sata popodne a prispjevati će u Lošinj u 6 sati po p. Povratak iz Lošinja u sriedu i nedjelju u 2 sata popodne.

Krčki kotar:

Omišalj 5. aprila 1908.

Dne 25. prošlog mareda održavala se ovdje glavna skupština „Podružnice Družbe sv. Cirila i Metodaa“ u prostorijama pučke škole.

Točno u 1 sat po podne otvorio je skupštinu g. Niko Jedrlinić ravn. učitelj izjavivljući, da je ista po pravilima zakonito sazvana. Zahvalio se članovima na mnogobrojnom odzivu te iste pozdravilo u ime odbora. Podružnice i ravnateljstva Družbe.

Po tom u kratkim crtama predel koristit pučke škole u opće veleć, da je baš ona ključ, koja otvara duševni vid i daljnji put sveobčam usavršavanju.

Čovjek bez škole je slijep. A opet mnogi veoma griješe u tom što po izvršenoj školskoj dobi posvema ostave i knjigu i čitanje, pa zaborave ono što su u školi naučili. — S toga opominje prisutne te ih upozoruje na mjesnu knjižnicu, koja već sada broji preko 700 komada raznih knjiga, a buduć je ona član utemeljitelj „Matice hrvatske“ i „Društva Svetojeronimaskoga“ i preplašena na svakopodoboje knjige „Hrv. pedagog. književnog Zborna“ to broj novih knjiga svake godinu znatno naraste, pa je lijepa prilika, da se bez ikakva potroška njom svaki okoristi! može. Osim toga imadomo „Čitaonica“ i tim dosta zgrade, za daljnje nabrazivanje.

Po tom pravnik gosp. Ivan Žuvić rasjasi jezgrovitimi i biranim riječima u poduljem govoru moralnu stranu teške zadake koju vrši Družba sv. C. i M. a materijalnu ili administrativnu stranu iste Družbe temeljito obrazložie pravnik gosp. Anton Kraljić i op. tajnik gospodin Nikola Turato.

Prešlo se zatim na izbor upravnog odbora, te budu pred acclamationen izabrani u odbor i to:

1. Ravnateljem gosp. Niko Jedrlinić, zamjenikom gosp. Anton Illić; 2. tajnikom gosp. Niko Turato, zamjenikom gosp. Niko Kraljić; 3. blagajnikom gosp. Niko Bafo, zamjenikom gosp. Matija Feretić.

Kao odaslanike na glavnu skupštinu Družbe izabrani su gg: Niko Turato i Niko Bafo.

Po dovršenom izboru odbora, ravnatelj istoga preporuča članovima „Podružnice“, da ustraju i na dalje te po mogućnosti novih članova u Podružnicu primame a i tekom godine, da se u svakoj zgodi za „Družbu“ zauzeli blagoizvole.

I tim je skupština u 2 sata i po zaključena.

Po dovršenom skupštini članovi Podružnice podariše na korist Družbe kako slijedi:

Albaneže Anton postol. 50 h, Albaneže Lucija 50 h, Albaneže Ivan mašinist 40 h, Albaneže Marija 40 h, Albaneže Niko p. K. 40 h, Albaneže Marijeta 40 h, Albaneže Niko stolar 40 h, Albaneže Franjo 40 h, Albaneže Toma 40 h, Albaneže Niko načelnik 40 h, Antončić Niko 40 h, Albaneže Anton p. Iva 40 h, Albaneže Jerko p. Ant. 40 h, Albaneže Anton—ov 40 h, Albaneže Jerko 40 h, Albaneže Franjo 40 h, Bafo Niko učitelj 50 h, Bafo Lucija 50 h, Bafo Niko posjed. 40 h, Brezner Marija učit. 40 h, Bogović Patar stolar 40 h, Bolo Anton 40 h, Bolo Marija 40 h, Dapčić Ivan c. k. podč. 40 h, Dapčić Antonija 40 h, Dapčić Niko mašinist 1 K, Dapčić Danica 1 K, Dapčić Ivan stolar 40 h, Fabijanić Petar c. kr. linanc. 40 h, Fabijanić Nikolina 40 h, Feretić Ivan stolar 40 h, Fabijanić Anton stolar 40 h, Feretić Matija stolar 40 h, Fabijanić Ivan Ivov 40 h, Fabijanić Toma gostion. 40 h, Fabijanić Mate posjed. 40 h, Fabijanić Katarina 40 h, Fabijanić Niko asist. farm. 40 h, Grego Petar 40 h, Illić Anton c. kr. podč. 40 h, Illić Nikolina 40 h, Illić Ivan mor. 40 h, Illić Jelka 40 h, Illić Ivan Petrov 40 h, Illić Petar opć. savjetnik 40 h, Illić Anton p. Iva 40 h, Illić Petar Petrov 40 h, Jedrlinić Niko učit. 40 h, Jedrlinić Lucija 40 h, Jedrlinić Ivan mladić 40 h, Jedrlinić Toma mladić 40 h, Jedrlinić Borne 50 h, Jedrlinić Ivan Njiv. 40 h, Jedrlinić Ivan Ivov 40 h, Jedrlinić Ivan mor. 40 h, Jedrlinić Marija 40 h, Jedrlinić Niko gostion. 50 h, Kocijan Ivan mladić 40 h, Kraljić Ivan kovač 40 h, Kraljić

Niko kovač 40 h, Kraljić Kate 40 h, Kraljić Ivan stolar 40 h, Kraljić Lucija 40 h, Kraljić Franjo mor. 40 h, Kraljić Niko mor. 40 h, Kraljić Franjo mor. 40 h, Kraljić Anton pravnik 40 h, Kraljić Filip mladić 40 h, Kumbatović Anton Ivov 40 h, Kumbatović Anton Nikov 40 h, Kumbatović Katica 40 h, Kumbatović Jelena 40 h, Kumbatović Niko Filipov 40 h, Losica Juraj posjed. 40 h, Losica Borne 40 h, Losica Ivan stolar 40 h, Losica Niko mladić 40 h, Mrakovčić Lucija učit. 60 h, Mala-teštinčić Anton postl. 40 h, Nalatestinčić Nikolina 40 h, Ništer Petar opć. redar 40 h, Pravdić Niko postolar 40 h, Pavačić Anton Grgov 40 h, Pavačić Ivan Nikov 40 h, Pavačić Ivan mladić 40 h, Pindulić Ivan bravar 40 h, Pindulić Ivan stolar 40 h, Petrović Josip 40 h, Pindulić Ivan 40 h, Pindulić Ivan mladić 40 h, Subat Anton mladić 40 h, Šantić Ivan Matov 40 h, Sparožvić Niko mladić 40 h, Samanić Anton p. Nika 40 h, Samanić Ivan mladić 40 h, Turato Niko gostion. 40 h, Turato Ante 40 h, Turato Nikolina 40 h, Turato Niko opć. tajnik 50 h, Turato Marija 50 h, Turato Anton krojač 40 h, Turato Luka stolar 40 h, Turčić Niko mladić 40 h, Veljačić Toma mladić 40 h, Žuvić Niko mor. 40 h, Žuvić Ivan pravnik 40 h, Gržinić Franjka 40 h, pop Graković Ivan provisor 4 K. Ukupno 49 K.

Ovaj je iznos poslan ravno u sjelo Družbe.

Voloski kotar:

Kastav 13. 4. 1908.

Ovih dana pregledao je mjestnu obrtnu školu gosp. Artur vitez Koch, nadzornik i ravnatelj obrtnih učevnih zavoda za Dalmaciju, Istru i južni Tirol kod ministarstva bogoslovlja i nastave u Beču. Našao se izvanredno zadovoljnim koli s naukovnim uspjehom, toll s mnogobrojnim posjetom, te obćeao, da će se svojimi zauzeti, da se rečena škola što skorije podržavi, to da se proširi sa današnjih dvjeh na tri razreda, a osim toga, da se i u Zametu ustrojdi jedan poseban tečaj kao podružnica kastavske delavsko škole. Usljed imenovanja dosadašnjega ravnatelja gosp. M. Sepić, glavnim učiteljom na kastavskom učiteljsku, našlo mu se je zamjenika u osobi gosp. Milana Brozovića, rodom Kastava, koji je polazio školu umjetničkog obrtnog muzeja u Beču. U drugom razredu, koji se tokar lanjske godine podigao, popodučuje gosp. Vilko Sever, dok ravnateljske poslove obavlja jošte gosp. Matko Sepić. Ova škola, koja je nastojanjem dra. Matka Laginja podignuta godine 1885., učinila je već mnogo dobra kastavskim radnicima, a imade nade, da će im u buduće još i više koristiti donieti.

U Blatkih selo Mandrija dogradjen je konjarni magazin, te će započeti svojim djelovanjem još tekom ovog mjeseca. Otvorenje će po svoj prilici biti svečano.

U Porenići kuće broj 45 utopila se je u bunaru dne 5. t. mj. oko podne, Eugeniya Sepić. Prodala je mužu diete rekavši mu da idje nešto van, a kad tamo ona ravno u bunar. Kad ju je muž našao bilo je već prekasno. U zadnje vrijeme pomutila njoj se bila pamet radi jedne izgubljene parnice.

U Matuljama dne 5. t. mj. trojica prijavili crnogoraca navavila je, u krčmi Slavica, na mirne domaće ljude, te je jedan crnogorac nožom ranio u trbu Simu Srdoča Marandića i Brajana, oba Mihotići. Ranjenici se nalaze u rieči bolnici. Crnogorci pobjegoste, nu glavni krivica par dana zatim uapsi policija Voloskom.

Pazinski kotar:

Iz Boljana.

Za ovu mjesnu občinu, provelo se je izbora občinskog zastupstva pod konac mjeseca rujna 1907. Kako se već sami Nastavak u prilogu.

nozivaju, ovdastoji zavedenel, alijani, pokušali su svoju sreću u svih trih tlela, nu svo zaman, neide pa neide. Utakli so lza poraza drugom srodstvu i pokušali svoju sreću, podnešenjem utoka proti izborima. Namjestništvo je zatezalo rješonjem toga utoka bez soli i smoka svo do konca mjeseca ožujka (ukoliko godina i od bilo je utok u elostili.

Dne 6. travnja sastali su se novo izabrani občinski zastupnici, da izaberu glavara i občinski odbor. Kao ozbiljni ljudi, izabrali su jednoglasno glavarem čestitog Ilijasić Tomu, bivšeg načelnika. Novo izabrani zastupnici ljudi su mladi, skoro svi pismeni i željni rada za dobrobit svoga kraja. Zastupnici su sve seljačka djeca. Svaki je kovac svoje arede, tako i vi po-zrtvovanim radom i nesebično, pokazite da ste dozirali za vršiti slobudno Vaše dužnosti i da odgovarate povjerenju kojeg su u vas položili vaši izbornici.

Ukna i oko nje nalazeći se krajevi, idu u susret ljepoj budućnosti sa razvitkom istarske riviere Volosko-Opatija-Lovran-Mošćenica i t. d. Zato občinsko zastupstvo mjesno občine Boljun ima velike dužnosti i namije niti najmanje prigoda prepustiti koj bi mu se pružila, da se ne okoristi i porabi sve za dobrobit i napredak narodnog gospodarstva, što je pako najpo-trebitejši za spojenje sa modernim cestami, občinu Boljun sa Liburnijom. Ima u o-kružju mjesnu občine Boljun, mnogo živih voda, koje bi bile od velike koristi za obće gospodarstvo, ali zapušćeno i neuredjeno nisu od koristi ma baš nikakove.

Pouzdamo čekamo na rad nove za-stupnike a narod će po njihovom radu viditi koliko su vrijedni ljudi koje je on izabrao i s kojima će se nadamo naći podpunu zadovoljan.

Da ste miž dravo!

Koparski kotar:

Iz Buzeta.

Ovdastnje općinsko zastupstvo zaklju-čilo je u svojoj zadnjoj sjednici, da se svima našim zastupnicima zemaljskog sa-bora osobito pako gospodinu zastupniku dr. Matku Leginja izrazi najtopliju zahval-nost na postignutom sporazumu glede iz-borne reforme za pokrajinski sabor.

Franina i Jurina.

Fr. Kuda si prišiel Jure z Vrani?

Jur. Sinoć, deboto sen se ubil po dragah, nu dole, bilo je škuro kako v rogu, kada sen prišel na plasiću zagjedal sen va kamari Soldovoj sfaču i sen sel nuter za prenoćat.

Fr. A ki je bil nutri tako kešno?

Jur. Ki? Creski bravar i dva tri drugi.

Fr. A tako. — Ma čo da ih ni bilo više aš ih je užalo prit sila i bi njih držal kako jenu sedutu i svi bi mu davali za pravo čo bi govoril.

Jur. Čo tako je to.

Fr. Tako, — tako — ako je tako onda je on seda prišel oveni ropi gledat i čusagod govorit od volacijoni, ma ko su bili samo tri onda su i finalmente i Šivanjari otvorili oel i vidiju, da je njihovon zlu najviše kriv on i oni šifjori za Cresu.

Jur. A čo će poč ki volat za njih?

Fr. Ja mislin da ne, ako ne bude šel ju-što neki kodet.

Jur. A ki je toh kodet?
Fr. Ki! On ki je va društva a uža ni velo blagdan i hrvatsku bandiru zdvi-zat, ma pada je za poč volat mora govorit i dolat kuntra našemu parli-amentu ko bi ga Creski bravar spudli. On ti mu kada pride, va Šivanjari konja i držl štafu za zafahat.

Jur. Onda on sidi na dvih kadoglati?
Fr. Pustilo ga tar znato, da on mora tap-cat, kako on sopo.

Jur. Ma znas čo ću ti ja reć, neka malo Šivanjari promisle na prve vrijeme, kakovih je bilo dobro stojećih fanej va Šivanu a seda od koga je ono, tako neka dobro promisle čo dolaju zać ote njih njihova dilea kjet kako vić dones po Šivanu ima ljudi ki go-vore a čo ćet: moji stariji su bili bedastli.

Fr. Ma vero prav govoris.

Jur. Bog, ja gren malo do Boleja justo gre stari Marićel, čo mi čegod poveć tamo od Boleja.

Fr. Bog. Bog.

Razne viesti.

Zakon za uređenje učiteljskih plaća u Istri. Iz najpouzdanijeg izvora doznaje-mo, da se nalazi zakon za uređenje učiteljskih plaća u Istri u toku za enreku potvrdu.

Mjesto školskog poslužnika. Na nautičkoj školi u Malom Lošnju imado se popuniti mjesto školskog posluž-nika. Molba upravitli na ravnateljstvo škole.

Za Družbu sv. Ćirila i Metoda.

Uskra je na vratima. Sva sila raz-glednica poletjet će u svjet da čestita i zaćeli sretni Aleluja. I družbine se evo razglednice nudjaju hrvatskomu narodu; i one bi rado, da zadju u sve hrvatske domove, da prve donesu prijateljski po-zdrav, bratsku čestitku i želju.

Hrvati i Hrvatice! Služite se prigo-dom nastajnih blagdana jedino družbinim razglednicama. Imat će od toga ljepu ko-rista ova mila Istra naša, a imat će od toga i toplu utjehu Vaše dobro i rodolju-bivo srđce. Naprijed za družbu!

Broz Iveković „Rječnik“ prekrasna uskrsni dar. Raspačavanje družbinog rječ-nika hrvatskog jezika napreduje ljepo. Do sada stiglo je na naše Ravnateljstvo oko 100 narudžba. Ponovno preporučamo svi-ma te veleljepo i velekorisno djelo. Čijena je rječniku 20 K. Uvezani primjiri stoje 4 K više. Djelo se nahodi u zalih kod g. Kvirina Broza u Zagrebu, koji obavija samo one narudžbe što mu ih naše Rav-nateljstvo upravlja.

Zato preporučamo svima da djelo naručuju samo kod našega Ravnateljstva, koje će se pobrinuti da naručeno djelo dođe što prije u ruke naručitelja.

Još jedan vrloljopi uskrsni dar. Kako a već objavljeno družba daje veloljepo Tresićevo djelo „Proko Atlantika do Pa-cifika“ za samo 2 K (s poštom 2 K 20 f.) toplo preporučamo svim našim prijateljima da ovu prekrasnu knjigu nabave što prije, dok traje zalih.

Narudžbe se obavljaju kod Ravna-teljstva družbe sv. Ćirila i Metoda za Istru u Voloskom.

Narodni darovi.

Pri domaćoj kapljici, a na predlog g. predsjednika Roćko podružnica „Družbo sv. Ćirila i Metoda“ sabralo se u Ciritežu za „Družbu“ K 8-24

Na predlog istog predsjednika, da so sabere za „Družbu“, prigodom oprosne večere g. učitelja M. Zntića sabralo se u Roću na protupredlog g. učitelja Jaken za siromašno učeonike hrvatske škole u Humu K 17, a na ponovni predlog g. predjeđe-nika K 8-05 za „Družbu“.

Novac za „Družbu“ uručilo se mjesnoj podružnici, a za siromašne učeonke u Hu-mu g. učitelju Jakuu.

Gosp. Ivan Buždon župan u Lanišću sajae nam K 4 sakupljenih dne 8. 4. za „Družbu sv. Ćirila i Metoda“ a maloj za-bavi u Lanišću.

Čisti prihod koncerta Ćirilo-metodskih zidara.

Priredjivački odbor koncerta Ćirilo-metodskih zidara pripolao nam je obnežno izvješće, iz koga razabiremo, da je čisti prihod ovog koncerta dosegaio ljepon iznos od 1800 K. U istom se izvješću odbor najusrdnije zahvaljuje svima, koji su ma što doprinikli ovom ljepon uspjehu.

1100 kruna za Družbu sv. Ćirila i Metoda.

Ljepu ovu svotu uplatila je rodoljubna knjižnara i papirnica u korist kluba Ćirilo-Metodskih zidara (L. Šimunić i dr.) Za-greb, Preradovićev trg br. 4. prema ugo-voru, kojega je Ćirilo-Metodskih zidara šnjome sklopio, za godinu 1907. makar je ona tek 15. ožujka 1907. počela raditi.

To je iza naših žigica prvi zavod, koji je klubu Ć. M. zidara odbacio najveću svotu, pa ga zato najtoplije preporučamo svim uredima, školama svećenstvu, dječtvu te svakom rodoljubi, koji želi bez ikoga po-sebne žrtve doprinjeti obol za našu Družbu u Istri, da ga što bolje podupre, služeći se u njem.

Osobito preporučamo svim pušaćem da troše tuljčiće cigaretni papirić, koje je ova knjižnara u korist istarske družbe u pro-met stavila, a koji su papirići najbolje kakvoće, pa bi se tako mogli svi oni tu-djinski cigaretni papirići, za koje silni novac tudjincima u džep ide, posvema istisnuti, tako kako smo to znali učinili sa svim vrstima tudjinskih žigica.

Zato naprijed za „Hrvatsku Istru“!

Ustoličenje.

Dne 31. pr. mjes. bio je ustoličen za župnika u Lanišću Velčastri g. don Josip Vrška. Na mnogaja ljeta!

Promjone u tršćansko-koparskoj biskupiji.

Veleć. gosp. Matej Markić župnik na Golcu stupa u mirovinu; veleć. g. I. Ben-ković odrekao se je župe na Gročani te ide upravljati župom na Golac; g. I. The-nerschuh upravljati će oskurando župom na Gročani; veleć. g. Stj. Bassa duh. po-moćnik u Piranu imenovan je kapelanom u Brdih (Monjanšćina); veleć. g. P. Vascon župnik u Brtonigli stupa u mirovinu; ve-leć. g. J. Poropat duh. pom. kod Jezuitu u Trstu ide upravljati župom u Brtoniglu.

Promjone u krškoj biskupiji.

Vleć. g. Ivan Gršković imenovan je upraviteljem omišaljske. — Vleć. o. Jerolim Jurčić, prezes rezidencija sv. Josipa, do sad duhovni pomoćnik u Velom Lošnju došao je na mjesto vleć. o. Hiacinta Rušina, koji je otišao u Glavotok.

Korizmone propovjedi u krškoj biskupiji.

Korizmone propovjedi u stolnoj crkvi Krškoj poverjene su vleć. g. Robertu Pog-giolu-u, arčeoniku feransko biskupije, u sustolnoj crkvi u Cresu vleć. o. Petru Mo-scantellu iz dubrovačkog samostana, a u župnoj crkvi u Malom Lošnju vleć. o. Mar-ku Stipkoviću, lausoveu.

Umorstvo namjestnika Galleja.

Novi se je ovo zločin počinio. Uhoj-ničko se je ruko, mladoga čovjeka zadojena strašću, digla to pucala iz smokresa u namjestnika Galleja, grofa Andrijo Potocki, čovjeka inače mirno ćudli i popustljivoga u politici.

Uhojica je rusinški djak na svoučillatu, učeo je filosofiju, imenom Miroslav Slczyński 24 godine star.

On je pitao dne 12 t. mj. dopust da ga puste pred namjesnikom kojega da će moliti za službu. Bilo je to na 2 ure po-podno. Stupivši pred namjesnikom, izvukno je samokres i počeo pucati. Ranio ga je u levo oko, u prao, u ruku i nogu.

Skodilo se poslužnicel te uhvatival zlo-činca predadoša ga policiji. Na policiji je izjavio da ja usmrto namjestnika radi političkih uzroka.

Grof Potocki pustio je dušu na 8½. Otko grofa sabralo se cela obitelj, supruga i osmero djece. Prispio je i biskup Ban-durski koji je grofu pošao sve vjersku utjehu, grofu je bilo 47 godina. Sprovod se je vršio dne 14. a pokop dne 16. t. mj. Cesaru se je veoma potresno dojmila ova vjest. Potocki je od 1903. g. bio namjest-nikom Galleja.

Unpšena je i majka te i tri sestre Slczyński-a jer je cela obitelj poznata radi svojih vutrenih aglacija. Boliti nas znora borba koju se nu nožove vodi izmedju dva slavenska naroda poljuka i rusina, nu do krvi nije smjelo doći, krv će još više za-ostriiti sve to veći jaz medju narodima.

Protiv gadnoj uvriedi.

Skoro svad se naša stampa podj-unim pravom oborila na infamno pisanje „Hr-vatske Krune“ u Zadru, koja je dotaknuvši se vrloga rodoljuba g. R. Katalinić-Jeretova, istoga uvriedila nazvavaj ga „Istarskim krpusom“.

U koliko je nama poznato odgovorni urednik listu Don Ivo Prodan, piše jako malo il nimalo u „H. Kruni“ već sve o-bavlja druga osoba, te se nadamo da će Don Ivo popravitl gđu tu uvriedu i iz-kazati vrloome rodoljubi g. Katalinić ono štovanje i ono priznanje koje mu ide.

Da bimo mi hlijeli allediti nezdravo pisanje „H. Krune“ dalko težkih bi mogli napisati obzlorom nu okolnoet što nam je iz Dalmacije zalibože došlo ljeplj narodni izdajica i najgorih poturica. Nu mi toga nu činimo, mi se ponosimo Dalma-tinskom našom braćom kojima je upravo najviše žao da se je u njihovoj užoj do-movini našla jedna novina koja se je bli-lou nabacila na uzornog našeg Katalinića i to još novina koja hoće da igra nekakvu „čistu“ politiku.

Jezik kod naših sudova.

Otvoren je najčećaj na mjesto kan-celarijskog ošlejlaja i kanceliste na c. kr. kot. sudu u Krku. Tom prilikom piše naš drug „Omnibus“:

„Doznajemo iz pouzdana izvora, da je sudbena oblast odlučila imenovati red-dom samo po godinah službe bez obzira na sposobnost i na poznavanje jezika. To moramo najodlučnije odsuditi i molimo vruće naše zastupnike, da se svojski za-uzmu, te razjašno višim oblastim o anarhiji, koja vlada u Istri u pogledu jezika. Sra-motno je neznanje hrvatskog jezika u ve-ćini sudbonih činovnika.“

Onomadne sam čuo od mladog jed-nog pisara koji nezna niti beknoti hrvat-ski, da on niti neće učiti hrvatski, jer da se i onako avancira bez znanja hrvatskog jezika! I pravo je taj pisar imao, žalibože da je tako. Tome so mora na put stati te tko nezna oba jezika ne smije se niti za vjezbenika primiti a već stalni činovnik ako ne pozna jezik nek ostaje gdje je, dok nauči jezik. Tim bi se osokoliko toliko mladieća vještih obim jezicima te otvorilo put do suda. A ovako se ih tjera iz suda jer imado bjelodanih dokaza da u ovoj zemlji iznimaka neznanje hrvatskog jezika biva više puta nagradjeno. Škandalozno stunje na sudovima mora čim prije pre-stati!“

Povjest glagoljice kod Trečorednca.

Doznajemo, da pred. O. Stjepan Ivančić sprema povjest glagoljice, kako se je raz-vijala kod Trečorednca u Dalmaciji i Istri. To će biti jedan novi dragocjeni prilog za očuvanja ove narodno-crkovne svetinje.

Stavnja u Istri.

Stavnja (liti leva) u Istri obaviti će so: u Kopru, dne 29. i 30. maja i 1. i 2. junija. U Škofje 3. junija. U Piranu 25., 26. i 27. maja. U Bujah 5. 6. i 9. junija. U Motovunu 12. i 13. junija. U Pazinu 26. i 27. junija. U Buzetu 9. i 20. junija. U Rovinju 13. junija. U Puli 27., 28. i 30. aprila i 1. i 2. maja. U Labinu 11. i 12. maja. U Krku 4. i 5. maja. U Cresu 13. maja. U M. Lošnju 15. i 16. maja. U Voloskom 6., 7., 8. i 9. maja. U Pod-gradu 19. i 20. junija.

IZ TRSTA PISU.

Rodoljubnu obitelj našeg veleznastužnog rodoljuba g. Antuna Trobeca, posjednika u susjednom sv. Ivanu zadostila je teška obiteljska nesreća. Prominula njoj je nalmo kuće-gospodarica i supruga Antunova gospođa Franjka, koja mu bijaše vjernom drugaricom preko 40 godina. Obitelj Trobecova spada među najvidjenije slovenske obitelji u tršćanskoj okolici jer se je u Antunovoj kući rodila misao o izdavanju današnje „Edinosti“, u njoj je zasnovano političko društvo „Edinost“ i tamo su nalazili slovenski rodoljubi pred 30 i više godina utopište i sastajalište za svako narodno i rodoljubno poduzeće. Vriednoj supruzi i majci bila sladka domaća gruda njezinim malim podtelio Srećvišnji toliko kriposti, da podnesu strpljivo ovaj težki udarac.

Nesnosljivost nazovi-katoličkog lista.

Poznato glasilo talijanskih nazovi-katolika u Trstu „L'Amico“ udara zestoko na austrijsku vladu jedino radi toga što je za bosanske vojnike, koji su muslimanske (turske) vjeroizpovjedli i koji dolaze za bosanskom pukovnijom u Trst, dala prirediti u vojarni jednu dvoranu, u kojoj će oni obavljati svoje vjerske dužnosti. Nazovi katoliki listić nebi stalno nizino kad bi ti vojnici bili Talijani, Nijemci, Mađjari ili bilo koje druge narodnosti, ali pošto su oni Hrvati i hrvatske narodnosti, to nemože, da oprosti austrijskoj vladi (ovdje vojnoj upravi) što se je pobrinula za ono, što je njezina sveta dužnost bila. I. j. za to, da njezini vojnici rečenog vjeroizpovjedanja mogu svoja vjerska dužnosti obavljati.

Samo skrajna i nekršćanska nesnosljivost turila je dakle pero u ruke tobožnjem katoliku.

Opet o tvrtki Frank Zotti u New-Yorku.

„P. C. H.“ javljaju s Miljeta, da je poznata tvrtka Frank Zotti u New Yorku ostetila jednog u Babinopolju, a drugog u Prožuri. Ovi zadnji primio je još mjeseca decembra prošle godine obavijest od tvrtke Zotti za 28 dolara (peća), koje nije još do danas primio.

Za os'eguranje poljodjelskih radnika iz Istre i Dalmacije.

U polj-djelskoj svezi u Beču, koja je imala dne 8. o. mj. glavnu skupštinu poveo se je govor i o tom, da se uz radnike tvornica osigura za starost i radnike polja i poljodjelce. U ime narodnih zastupnika Istre i Dalmacije zastupnik Ivanšević oertao je tom prilikom žalostne prilike Dalmacije i Istre, gdje industriji i tvornicam nema traga ni spomena, a gotovo 80 po sto radnika bavi se poljem. Čuvstvo pravde nastoji zahtjeva, da i ovi radnici polja oduše blagodatni dotičnog jubilejskog fonda od 100 milijuna. Iz Dalmacije i Istre sele se mladoljetni listom u Ameriku uprav da stogod pristide za stare dane. Kada bi se nešto providilo u ovoj državi za njihovu starost, nema sumnje, da bi se umanjilo izveseljivanje. — I drugo je veliko polje rada u Dalmaciji i Istri, a to je naše Jadransko more. Stotine i stotine vlasnika malih brodova izlažu svoj kapital i vas život, bore se proti elementu mora a dočekaju nevoljnu starost. Tako isto i ribari. Treba se skrbiti i za njihovu starost. Prodlaže, neka se uz radnike, obrtnike, težake uzmu u obzir za osiguranje starosti i mali brodovlasnici kao što i ribari. Predlog je jednoglasno prihvaćen.

„Hrvatska“ hrvatsko skad. lit.-zab. društvo u Gradcu.

Na ovogodišnju redovitoj skupštini održavanoj dne 27. III. o. g. izabran je sljedeći odbor:

Predsjednik: Rudolf Pederin jur., podpredsjednik: Tomo Turato jur., tajnik: Danijel Knežević jur., blagajnik: Antun Stipković tehn., knjižničar: Antun Anger med., bilježnik: Ivan Antončić jur., odb.

zajm.: Antun Plančić ing., Renč pl. Taglagla tehn., revizori: Josip Blažina ing., Dinko Mulanović jur., Stjepan Orhanović phll., čestni sud: Mato Rukavina med., Ignacij Pavković jur. i Ćiril Segvić med.

Hrvatsko pripomoćno društvo u Beču održavalo je u subotu na večer svoju redovitu glavnu godišnju skupštinu, kojoj su prisustvovali između ostalih i naši narodni zastupnici na carevinskom vieću gg. Ivanšević, Mandić i Strkelj.

Društveni predsjednik tajnik na carskom dvoru g. Slavko Urpani pozdravi srdačno sknpsilinare, napose narodno zastupnike, otvori skupštinu i pozove tajnika g. dr. Katalinića, da izvesti skupštinu o društvenom poslovanju za god. 1907./8. Vrlo zanimljiv izvještaj saslušan je pozornom i na koncu povoljivanjem odobren. Osobitim zadovoljstvom popratilo skupštinaru onu točku izvještaja, gdje se govori o poduci i savjetu što ga daveše društveni odborielc gg. dr. Katalinić (tajnik) i dr. Gospodnetić (blagajnik) djakom iz Istre i Dalmacije, koji su polazili dopunilbene izpite u Beču.

Blagajnik g. dr. Gospodnetić izvijestio je o novčanom stanju društva za minulou godinu oznučiv prihod sa 4.761 K i 68 fl. a razhod sa 2.820 K i 70 fl. Među članove utemeljitelje stupiše bivši ban grof Pejućević i zadržali mudbiskup Dvornik.

Vrlo marljivo i poštrenomu blagajniku izrečena je iskrena zahvala.

Kod zadnje točke dnevnoga reda potaknuto je pitanje o tom kako bi se hrvatsku sveučilištnu mladež u Beču, koja je danas podijeljena u 8 raznih društava ujediniilo i pobudilo na skupni rad na korist samog djatva i na uhar naroda.

Ovo pitanje pozdravljeno je živahnim odobrovanjem od svih prisutnih te će novi odbor stalno učiniti sve što bude mogao da tu plemenitu i rodoljubnu zadaću valjano riješi. Odboru obećane svojoj pripomoć i prisutni državni zastupnici.

U novi odbor bijahu izabrani jednoglasno stari odbornici popuniv nekoja izpražnjena mjesta odlazkom pojedinih odbornika iz Beča.

Preporučamo i ovom zgodom najtoplije ovo toli potrebito i korisno pripomoćno društvo svim prijateljema naša učeće se mladeži.

U Kringl selo Tomići 40 kod Tinjana otvorio je dućan naš čovjek g. Martin Monfrdin. Dućan je pruževljen dobrom robom te se živo preporuča.

Promjena posada.

U Puli ostaje pjesačka pukovnija br. 87 osim četvrtog bataljona, koji je u Celju, više dva bataljona pete domobranske pukovnije, bataljon prve pukovnije tvrđavskog topništva, dočim je drugi bataljon te pukovnije već premješten iz Przemysl u Trst.

Od 24og lovnečkog bataljona, koji je sad u Budimpešti, tri će se satnije nastaniti u Rovinju, a jedna u Poreču. Od 29og lovnečkog bataljona, koji je sad u Gradski, tri će satnije biti premješteno u Trzbić a četvrta u Ronki. U Kanalu ostaje sedmi lovnečki bataljon.

„Glas Matice Hrvatske“ primili smo broj 6, godina III. ovog Matičnog glasnika. U ovom je broju početak govora predsjednika dr. Gjura Arnolda izrečen na godišnju skupštinu „M. H.“ držano 15. III. t. g. o odnosajima vjero i umjetnosti. Rasprava dr. J. Tomišek o književnoj uzajamnosti između Hrvata i Slovenaca. Članak Jovana Hranilovića o pok. Simi Matavulj, itd.

Matice Hrvatske.

Dne 15. pr. mj. održala se je glavna skupština M. H. Prisustvovalo je oko 100 članova.

Skupštinu jo otvorio predsjednik dr. G. Arnold pozdravivši izaslanice „Matice Slovenake“, predsjednika joj dr. F. Heleča i F. Govekara, urednika „Slovana“.

Tajnik dr. Anto Radić izvijestio je o djelovanju upravnog odbora u g. 1906. i 1907.

Predsjednik „Matice Slovenke“ dr. Fr. Heleč srdačno se zahvalio na pozdravu i lepom primitku. U svom je govoru iztaknuo kulturnu svezu između Hrvata i Slovenaca; taj ideal dr. Gaja i Slanka Vraza bio je, da se hrvatsko i slovensko književno uzajamno sive. U tu svrhu on srdačno pozdravlja sve Hrvate.

Iz izvješća blagajnika dr. S. Ortnera razabiremo, da je sav imetak „M. Hrv.“ u godini 1907. iznašao u ukupnoj vrijednosti K 694.366-92.

Koncem god. 1907. imala je „Matice“ 11.171 člana, od toga 2242 utemeljitelja i 8239 prinosnika. Tečajem godine 1907. pristupila su 38 nova utemeljitelja (zajedno sa školama), a umrlo ih je 28.

Izabrani su: potpredsjednikom književnoga odbora prof. Vj. Kralić, potpredsjednikom gospodarskoga odbora prof. Stj. Kućak, odbornicima književnoga odbora dr. V. Deželic, M. Lovrenčević, dr. M. pl. Čačković, O. Iveković, zamjenicima dr. A. Buzan, dr. F. pl. Sistić; odbornicima gospodarskoga odbora dr. D. Gruber, dr. A. Harambašić, dr. K. Bošnjak, zamjenicima K. Pavletić, K. Segvić.

Priružnici za nadcestare i gradjovno nadgledatelje.

Primitli smo poziv na predplatu knjige gorujim naslovom. Naručbe se šalju na naslov: Vjekoslav Valentić kr. ug. domobranski satnik u Sisku. U pozivu voli se da je knjiga i za kovače, tesare, zidure itd. Knjiga će se do mla tiskati to će stajati najviše 4 kruna.

Imena novih ratnih brodova.

Vladar je naredio, da novi ratni brodovi, koji se grade, moraju dobiti ova imena: „Nadvojvoda Franjo Ferdinand“, „Radecky“, „Zriny“, i „Amiral Spaun“. Osim toga gradni se šest novih torpednjaka od kojih će četiri dobiti ova imena: „Turčić“, „Pandur“, „Velebit“ i „Dinara“. Brodovi biti će gotovi g. 1911.

Jubilarna izložba u Pragu.

Jubilarna izložba u Pragu bit će otvorena na 14. maja. Kralja će pri otvorenju zastupati nadvojvoda Franjo Ferdinand.

Željeznica Rieka—Volosko.

Javljaju nam iz Rieke: Kako se uvjerava, gradskomu će se zastupstvu ovih dana predložiti jeftimbena ponuda glede gradnje električne željeznice od Rieke do Voloskoga.

Publikacije Jugo slavenske akademije za god. 1907.

Jugoslavenska akademija znanosti dovršila je drugu seriju svojih publikacija za godinu 1907., i to ukupno pet knjiga. Pretplatnici koji stanuju u Zagrebu, dobit će ove publikacije počevši od 30. ov. mj. u akademskoj knjižari Gjuro Trpina u Illici br. 6. Vanjskim predplatnicima poslat će se knjige poštom na njihov trošak. Knjižarska je cijena pojedinih knjigama ova:

1. „Zbornik za narodni život i običajni životni Slavena“. Knjiga XII., 2. polovina K 2-60.

2. „Rad“. Knjiga 170., razreda histor.-filozof.-juriidčkoga K 3-.

3. „Rad“. Knjiga 171., razreda matem.-prirodoslovnoga K 3-.

4. „Starina“. Knjiga 32. K 4-.

5. „Gradja za povjest književnosti hrvatske“. Knjiga 5. K 4-.

Bezplatno ne daje Akademija svojih publikacija nikomu osim onih, s kojima stoji u zamjeni.

Predplata za akademijske publikacije iznosi 20 K, a prima je akademijeka uprava i akademijeka knjižara Gjuro Trpina. Prva serija publikacija za god. 1908. izači će mjeseca lipnja o. g.

Imena predplatnika štampat će se u „Ljetopisu“.

Sve prijateljjo Akademije i hrvatske narodne knjige molj upravu Akademije,

da uznastoje sabrati što veći broj predplatnika.

Za odupušteno kažnjeno u Kopru.

Nije nego jedna godina, da se je utratilo pripomoćno društvo za odupušteno kažnjeno c. kr. kaznionu u Kopru, a zalista velik pokazao se već prvi uspjeh, što ga polučilo društvo, jer je 827 članova pristupilo k društvu sa ukupnim godišnjim prinosom od K 1873-60.

Što se tiče pažnje odupuštenih kažnjeno, to se nastojalo četрнаestoriciljičćenika priskrbiti radnju, no žalibože uspjelo se enmo u 3 slučajju. Sedamnaestoriciljičćenika se zadobiti oprost rodnarske pažnje, a uspjelo se u cijla slučajju. Za trojicu šlićenika molilo se, da ih se oprosti zaveda za prisilne radnje i uspjelo se u jednom eigom slučajju. Sedmoriljičćenika nabavilo se potrebno činjđe (alala) za radnju 25 šlićenicima duša 66 novčana podpora i to dionice njima, dionice njihovim ubogim obiteljima. Ukupna svota za podpore i nabavu orudja (alala) iznosi K 755-14. Končno sastaviošlićenika pripomoćno društvo i na drugi način tako da se ili posredovalo te su se izmislili sa svojim rodnicima ili se njima nabavile potrebne alatno i radničke knjige ili ih se preporučilo gospodarima te ih se tako pripomoglo do redna i čestita života.

Od 63 šlićenika, koje društvo uzelo u osobitu zaštitu i skrb, otpadaju na sudistu u: Trstu 2, Gorici 2, Rovinju 10, Zadru 18, Dubrovniku 3, Šibeniku 4, Splitsku 4, Bolcanu 1, Roveretu 2, Tridentu 3.

Po domovini, kojoj pripadaju, otpadaju na: Dalmaciju 18, Austrijsko Primorje 33, Tirolsku 6, Kranjsku 1, Galiciju 1, Italiju 3.

U društveni odbor spadaju: Viktor Wenediker, c. kr. nadravnatelj kaznionu u Kopru, dr. predsjednik; Dr. Nikola de Balli, koparski načelnik, dr. podpredsjednik; Julije Fischer, c. kr. kontrolor kaznionu u Kopru, dr. tajnik; Benedikt Lonzar, trgovac i posjednik u Kopru, dr. blagajnik. Članovi odbora: Dr. Leander Marolti, c. kr. liečnik kaznionu u Kopru; barun Arthur de Albori, zasebnik u Trstu; Šimun Vascotti, c. kr. učitelj kaznionu u Kopru; Franjo Kramberger, dušobrižnik c. k. kaznionu u Kopru.

Iztraživanje profesora Milčetića.

Pred malo dana je profesor Milčetić našao u dvorskoj biblioteci u Beču jednu dva prsta debelu knjigu oktava napisanu rukom glogoljskim slovima. Knjiga je napisana god. 1503. Sadržaj je bilo vlastništvo popa Tomaša Petrinčića iz Banja Dvora u Bužanjima, plemenom Stupić. Istu je prama bilježici, te se nalazi na kraju knjige pripisao pop Matija Gašćanić iz grada Jolovice. Kao nagradu za svoj trud pise da je dobio tri dukata prama pogodbi i „više mi je još ano“.

Iz vinarskog odsjeka enrovitenskoga vieća.

Posljednji član mjeseca marca o. g. razpravljalo se je u sjednici toga odsjeka u prvom redu o kupcači modro galeca, koje trebaju austrijski vinogradari svako godinu do 500 vaguna. U tom poslu privlačen je resolucija, kojom se pozivlje vladu, da proučiti pitanje kako bi se moglo sniziti cijenu galeca, da preuzme sama pripravljanje galeca i da ju sama razprodaje uz cijenu produkcije.

Izrečena je također želja, da bi vlada povisila iznos za bezkamatno zajmove vinogradarom za obnovu floskerom uništenih vinograda.

Nadalje prihvaćena je resolucija, kojom se traži da se za sve vinarodne pokrajine povisi broj konobarskih nadzornika i da se u tu svrhu uvrsti u proračun za god. 1909. svotu od 800.000 K.

Članovi se obćenito potužiše, što se bezkamatno zajmova vinogradarom prekano podijeljuje. Prisutni ministar poljodjelstva g. Ebenhoeh obećao je, da će uvažiti ovu i ostalo željo toga odsjeka.

broj pred-
ko u Kopru.
da se je r-
za odpuštene
Kopru, a za-
i uspjeh, što
827 članova
im godišnjim
renih kažnje-
storici stiče-
božo uspjele
istorici gle-
rske pažnje,
Za trojicu
prosti zavo-
se u jed-
stjenika
i) za radnju
na podpora
ihovim ubo-
za podpora
K 75-14.
pripomoglo
ili posre-
ojim rodja-
ne potrebne
re preporu-
pripomoglo
ušivo uzelo
aju na su-
ovinj 10,
ibeniku 4,
ju 2, Tri-
u: Viktor
kazične
Nikola de
redsjednik;
kaznione u
zar, trgo-
blagajnik.
Maroli, c.
barun Ar-
Simun
u Kopru;
c. k. kaz-
Mitetića.
or Mitetić
eđu jednu
napišanu
iga je na-
bilo vlast-
iz Bunja
Stupić.
nalazi na
Gašćanić
za svoj
ta prama
vinskoga
arča o. g.
odsječka
re galice,
ari svake
poslu pri-
pozivlje
se moglo
sama pri-
azprodaje
i bi vlada
mive vi-
mone unište-
ucija, ko-
odne po-
adzornika
orađun za
e, što se
om pro-
ar poljo-
e, da će
lejkona.

Član i zast. Mayer predbacilo je vladu odviše troši na Dalmaciju. Njemu odgovori vladu zastupnik drovski savjetnik ostelo dokazav pravedito i potrebito popunjavanje vlade u Dalmaciji.

Član i zast. Strekelj zaustava se i protiv Dalmaciju jer su mu prilike veoma dobro poznate i jer prima u sjednici dalmatinskih zastupnika, koji bi stalno vanom odgovorili na neopravdane navale. Učala — reče — je dužna da nešto učini za Dalmaciju, za koju se nije do sada pobede nista učinilo.

Član dr. Weidenhofer naglaš, da se šteta trošiti na Dalmaciju, koja da se oti epojiti sa Ugarskom; na što mu odgovori zast. Strekelj da je Austrija kriva za Dalmaciju, do sada posve zanemarena bila.

Lloydov parobrod potonuo.

Ljudi spašeni. Brod i reba propali.

Dne 13. t. m. je putem iz Trata počeo iz Pule, poavema u redu, velik Lloydov parobrod „Galatea“. Bilo je na njem dosta putnika, nešto vojnika a mnogo razne trgovine i materijala naše mornarice, kako sujemo, velike vrednosti.

Jučer u 5 ura po podne na dolasku u ibenik udarila je „Galatea“ u mul tolikom žestinom, da joj se odmah otvorila velika puč (falis) i brod je počeo tonuti. Putnike je obuzeo silan strah i stala ih je vika i pomaganja neopila.

Častnici broda i momčad očuvali su pako hladnoću i pokazali jakost duha, kakva se hoće u tako nesretnim zgodama.

Priskočile su u pomoć bližnje ladje i spašeni su svi putnici i vojska od broda. Odmah zatim parobrod je posve potonuo i s njim silna roba, što ju je nosio.

Nezna se pravog uzroka ovoj nezgodi. Neki kažu, da krmilo nije poslušalo, a neki, da je brzovaj što ide od mosta, gdje je zapovjednik, do strojeva, onaj čas pretao raditi.

Lloyd od nekog doba baš neima prava sreće.

Automobiliske pruge.

Kod ministarstva trgovine držao se prekjučer sastanak za uveđenje automobilskih pruga u Istri. Odlučilo se, da će se ove godine uvesti ove tri pruge.

I. Poreč-Pazin.

II. Pazin-Gradišće-Pičan-Kršan-Plomin-Bersek-Močenice-Draga Lovran-Opatija.

III. Plomin-Labin-Barban-Vodnjan-Pula.

U Plominu bila bi sveza sa prugom Pazin-Opatija.

Danovice dva puta bi dolazio i dva puta odlazio automobil.

Ministarstvo zahtijeva da jamči pokrajina i občine.

Za I. prugu zemaljski je sabor u svoje vrijeme glasovao jamstvo. Novi će se sabor baviti s drugim dvima prugama.

Prva hrvatska štedionica u Zagrebu objelodanila je izjavu protiv Frank-Zotti-u u New-Yorku, kao odgovor na Zotti-jevu izjavu u New-Yorkom »Narod. Listu« protiv spomenutej štedionice odnosno na pretrgnuće poslovne sveze ove poslednje sa Zotti-jevu.

»Prva hrv. štedionica« konstatira razne neurednosti u poslovanju Zotti-jeve banke. Kod »Prve štedionice u Zagrebu« ležalo mnogo neisplaćenih listova još od mjeseca decembra p. g. u iznosu od 25.000 kruna, te je listove štedionica vratila Zotti-ju, na njegov zahtjev čim je doznala za odkaz podan mu od štedionice.

»Auf Dalmatinischen Forts«.

Primiti smo sa zahvalnošću knjigu pod gornjim naslovom njemački pisanu. Knjiga se bavi vojničkim tvrdjama u Dalmaciji.

Poziv na predplatu!

Priradio sam »Životopis Njegova Velicanstva prigodom 60-godišnjice vladanja« za djecu pučkih škola, pak ovime umiljavam gg. kolege i kolegice, roditelje, mjesna školska vijeća i sve prijatelje mila

deži, da čim više djece (po mogućnosti svu) na dječice preplati blagovolje.

Knjižica se dobiva jedino kod mene u zapisa samih 30 katera (zo. novč.). Ispod to komada se poštom ne rasalije.

Dobrinj, 7. travnja 1908.

Isao Mahuša,
u. učitelj.

Magjari i orkva na Rijeci.

Rijeka ne daje Magjarima nikako mirno sjavati. Sada i opet puno pišu po novinama, da treba oduzeti Rijeku od crkvene vlasti seojkog biskupa, pa da treba ili osnovati samostalnu biskupiju ili je povrditi kojoj magjarskoj (n. pr. u Pečuhu, Ostrogonu).

Dijamanta u Trstu.

U četvrtj bosansko-hercegovačkoj pukoviji koja je došla u Trst, imade dosta dijamanta (35%). Za nje je vojnička oblast odlučila privediti džamiju u tjelovježbeno dvorani bivše kadetske škole (piazza Caserma). Boguslužje će obavljati vojnički imam drugoga razreda Hafiz Abdulluh ofendilja Kurbegović. I tako će se slava Allahu oti i u Trstu.

Ornagera.

Knjaz Nikola ima dva sina stariji Danilo, mlađji Mirko. Danilo nema djece te nema niti nade da će ih imati. Mirku je pred par mjeseca umro u Kotoru sinčić Stanišavl, a malo zatim je teško obolio drugi sin Stevan, četiri godine star te su roditelji po liječničkom savjetu otišli bili u Cannes (Francuzka riviera). Nu namila smrt nije postedila ni ovoga angjelka te je mali Stevan dne 14. pr. mj. lepušio Bogu svoju mladu dušu.

Mitvo lijele prenosimo je željeznicom iz Cannes-a u Mletke a iz Mletaka u Kotor, gdje stiglo u subotu 21. pr. mj. u jutro. Na 11 sati prije podne kranuo je sprovod na Cetinju, kome je prisustvovalo mnogo naroda iz svih plemena u Crnoj Gori.

Tako da sada knjaz Nikola nema ni jednog unuka po sinovima.

Dne 27. pr. mj. odputovao je knjaz Nikola u Petrograd na posjete caru Nikol. Političari pripisuju osobitu važnost ovom posjetu.

Promocija Hrvatice u Berlinu.

Gđjica. Savka Kolar, kćerka inžinira gosp. Nikole Kolar, promovirana je ovih dana na berlinskom sveučilištu na čast doktora medicine.

Nesreća sa automobilom.

U nedjelju poslije podne sukobio se je automobil tršćanskog društva „Alba“ kod sv. Sabe, vraćajući se iz Kopra sa jednim dvoprepzanim vozom. U automobilu nalazilo se je pet muškaraca, koji bijahu od udara na cestu bačeni i od kojih ostaje dvojica teško ranjova. Automobil je oštećen znatno kano i voz s kojim se je sukobio. Nesreću je pripisati nespretnosti vodiča automobila, koji je iznio za svoju sreću živu i zdravu glavu.

Izvoz vina iz Poreča.

Tečajem mjeseca februara 1908. izvezeno je parobrodi „L'Isria“ Trieste“ i „Ugarsko-hrvatsko parobrodarsko društvo“ iz Poreča ukupno 6.678-80 stollara vina za: Trst 2.431-80; za Pulu 1.099-30 stol.; za Rijeku 8.145-70 stol. Prošle godine istoga mjeseca izvezeno je morem iz Poreča samo 2.932-20 stol., i to za Trst 1.820-80; za Pulu 695.50 stol., a za Rijeku 918-10 stollara.

Nesreća na moru.

Prošloga čedna zapuhala je poznata seojka bura tako silno, da je preokrenula jednu talijansku ribarsku ladju te je potopila nju i četiri ribara, koji bijahu na njoj.

Plodna ovca.

Seljaku Milošu Živkoviću u dolnjem Budačku kod Krnjaka izlegla je prošle godine jedna ovca 8 a ovo godine 5 jančeta, i to 3 jančeta i 2 ovčica. Jedno janje došlo je na svijet slabašno to je do malo poginulo.

Novi vojnički zapovjednik u Kotoru.

Verordnungsblatt donosi imenovanje zapovjednika 58. pjesacke brigade, generalmajora Dvoržaka zapovjednikom u Kotoru; G. M. Dvoržak premješten je iz Libera a toga, što se je tamo ponašao kao osvjeđeni Čehi. Neki bečki listovi napali su Dvoržaka, što je preporučio Casolecima posade u Libereu, da posjete ples tamonaše „Česke besede“. Radi ovoga su Česi pravom ogorčeni, što se jedan vojnički zapovjednik kažnjiva jer kao Čeh govori česki i posjećuje češke zabave.

Stari mladomislak.

Na blagdan sv. Josipa odpejvao je prvu sv. mislu u benediktinskoj crkvi u Celovcu 64 godišnji umirovljeni profesor gimnazije G. Josip Ogorek, doktor mudroslavije. Stari mladomislak bio je profesorom od god. 1861. Svoje zvanje započeo je na gimnaziji u Celju a svrlo je u Lavovu. Po smrti svoje supruge počeo u Lovovu učiti bogoslovije, koje je po svojem umirovljenju nastavio i svršio u Rimu. Dr. Ogorek ima dvoje djece, sina liečnika u Beču i kćer, liečnicu, koja je udata za profesora u Lavovu.

Sv. Cecilija.

Izašao je II. svezak ove smotre sa lieplim sadržajem. Upozorujemo sve prijatelje crkvene glazbe neka ju podupru protiplatom. Clena je 6 K na godinu, za djake 3 K, a šalje se upravi „Sv. Cecilije“, Zagreb, Markov trg 5.

Bosanci u Trstu.

Pukovnja Bosanaca promještena je iz Beča u Trst. „Balkan“ dd. 7/4 1908. ovako pozdravlja njihov dolazak: Sutra (t. j. 8/4 1908.) dolazi u naš grad iz Beča pukovnja Bosanaca. Ne bi bilo od potrebe, da na ovom mjesto pišemo o tom dolasku, kad nebi neki listovi našega grada bili upotrebili ovu priliku, da vriedjajući bosanske vojnike povriče i nas. Jučer je imao biti mitozov sa obhodom glabe, ulice su bile živahnije no obično: možda nemaju krivo oni, koji su držali, da jedan dio čeka Bosance, da njihov glaslu podržavi sa fučkanjem. Premještanje vojničkih pukovnja nije s var politike, ni nešto što ga ulazi u našu narodnu borbu. Ali baš zato, što smo izazvani, hoćemo da pozdravimo našu braću. Kad dodju u naš grad, ne će osjetiti da su tako u tudnji, kao što je bilo u Beču. Koji taj prolaznik pozdravit će ih sa našim „Zdravo!“ a razumijliva našu i svoju rječ čuće u svakoj ulici grada Trsta. Znat će da nas ima tu mnogo — i došavši preko velikog Beča iz te domaje u naš grad, uvjerit će se, da se i do ovog zala Jadrana prostire veliko carstvo našega jezika. A ljudi, koji ga govore, grancice su istog stabla, kojemu krošnja ide do ponosno Herceg-Bosno. Svoj među svojima — dobro nam došli!

Kraljević Marko u narodnim pjesmama.

Društvo hrv. sveuč. građana za pouku analifabeta se odlučilo, da ova godine izdaje svoju „Pučku knjižnicu“. Ta će knjižnica donositi u načinu narodnoga mišljenja stvari u narodu poznate; stvari općenite i jednostavne. I to tako, da će se početi od najpoznatijih stvari kmanje poznatim. Te bi knjige bile prve, što bi se dale u ruke bivšemu analifabeti. Prva je od ovih knjižica, što smo ja ovih dana primili, „Kraljević Marko“ u narodnim pjesmama. Odabrano su narodne pjesme, jer su one kao narodna umotvorina najbliže i najmilije narodu. Ove pjesme rade o Kraljeviću Marku, koji je po eljnom našem narodu najpoznatiji. Preporučujemo svakome, tko pozna slova, a nema još vještine u eltanju, da nauči tu knjižicu. Dohva se kod društva za pouku analifabeta, Zagreb, sveučilišna. Cijena 20 silira. Kod većih narudžba znanan popusti. Proma prilikama dijelit će društvo i badava.

Stanovništvo u Hrvatskoj.

Od god. 1840. do godine 1905. povećalo se stanovništvo u Hrvatskoj i Sla-

voniji za 955.000 duša. Tako je god. 1840 bilo stanovnika: 1.605.000, godine 1880: 1.893.000, god. 1890 = 2.188.000, god. 1900 = 2.401.000 i g. 1905 = 2.560.000; god. 1840 bio je: Hrvata 1.076.000, Srba = 604.000, Madjara 6000, a Nijemaca 18.000—. 68 godina kasnije povećali se Hrvati za 490.000, Srbi za 181.000, Nijemci za 185.000 i Madjari za 101.000, te je bilo god. 1905. Hrvata 1.566.000, Srba 645.000, Madjara 108.000 i Nijemaca 148.000. To je godine brojila kraljevina Hrvatska i Slavonija 2.560.000 stanovnika.

„Trgovacka obrtna zadruga“ u Trstu.

Primiti smo izvješće i bilancu mladoga toga društva (II. upravna godina) koje divno napreduje. U prvoj je godini bilo prometa K 1.274.584:81 a drugoj godini 3.285.426:47. Od početka do danas ima taj zavod oko 6 1/2 milijuna kruna prometa. Čisti dobitak u god. 1907. iznasa K 4.870:42, od kojeg će iznasa 161.200 kruna za zakladu trgovacke škole u Trstu; Opažamo da je „Tršćanska posujilnica“ darovala u tu svrhu K 5000 a tvrdka Ulekar & comp. od prodaje žigica K 300 i razni drugi omanji darovi. Svega ukupno iznasa ta zaklada K 8670:02. — Liepo i pohvalno!

Amerikansko ratno brodovlje u Trstu.

Čim amerikansko ratno brodovlje bude dovršilo svoje krizenje na Tihom Oceanu, uputit će se odmah iza toga kroz Suedski prolup u Sredozemno i Jadransko more, gdje će taknuti važnije pomorske luka. Doći će u Trst i na Rijeku.

Svima su nam još u pameti oni skoro karnovalski prizori, koji su se odigravali pred tri godine na tršćanskim ulicama i u lokalima za boravak amerikanske eskadre u ovoj luci. A očitili smo za ono nekoliko dana i poskupljenje živeza. Svi ti popravljući pojavi rekli da će se i ovaj put ponoviti.

Seljak u gradu.

U Sarajevskom „Hrvatskom Dnevniku“ čitamo kako je jedan seljak iz provincije došao prvi put u Sarajevo, te prolazeći ulicama čudio se ljepotama u gradu. Došavši pred jednom postolarijom opazio je ogromnu postolinu (elzmu) vieseću nad radionicom. Glada naš čovjek tu veliku postolinu i začudjen upita prolazećeg redara: „Ma, Boga Ti, gospodine, zašto je no nolika cizma pred vratima onog dućana? Ma kolika je, sigurno je Kraljevića Marka!“ Stržar odmah prihvati: „Jest, jest, ono ti je cizma Kraljevića Marka“. Došjak: „Ma, vjere ti, ja gdje mu je ona druga?“ Stržar: „Unutri je, u dućanu“. Došjak: „Daj, živ bio, hajde sa mnom, da vidim i onu drugu“. Stržar: „Ne smijem, u službi sam, pa ne smijem ni maknuti“. Došjak: „Ma molim Te, gospodine, kad budeš smlo, hoćeš li ići, da i onu drugu vidim“. Stržar: „Hoću“. — „Hvala ti, gospodine, sto puta hvala“, i hotio mu još ruku poljubiti — govorio je provincijalac, gledajući još uvijek na onu elzmu, što visi pred dućanom. „Ah, Marko, kolke si cizme imao, zaista si morao biti veliki i jaki!“ — uzdahnu blaženo došjak. — Ovaj razgovor, koji je dosta dugo potrajao, saku-pio je dosta svjetline, te on se slatko namisljati provincijalacovoj nalivnosti.

Pred malo dana pako pripovjedao nam je prijatelj koji je došao iz Hrvatske, kako eu sa dva izbornika iz Zagorja razgovarali o prošlim izborima, te dohvat govora o Franku, jedan je drugome kazao: toga Franka ne humo već ni v kavi pili! Držali su nalme da je isti Frank čiji sinovi proizvadaju poznatu Frankovu kavu!

Tko je osnovao republiku San Marino?

U drugoj polovici IV. vjeka poslavio je neki klesar sa otoka Raba u Dalmaciji u tuel Riminu u Italiju, a onda ote na goru Titano, gdje se nastanio kao postojnik Marlin. Sabrao oko sebe prištasa, uzidati samostan, u kom se nastaniše kao jedna obitelj. Poslio je biskup Gaudencij naredio tog Marina za djakonca, pa je i samostan prozvan njegovim imenom. Kad

Je pučanstvo poharalo, prvo se kao skupina „arringo“, koju su reprezentirali glavari obitelji. Vlada je dakle bila pitala jerhalo, a na čelu joj bio svećenik. Takova je ostala sve do danas, da bude uzorom mnogim narodima, kao valja s narodom vidati pomoću mudrih zakona, poštivajući slobodu nade sve. Eto to je stvorio jedan Dalmatinac.

Zalostan povratak iz Amerike:
Nedjelju prošle podne stigao je u tršćanski tuku parobrod „Slavonia“ društva „Cunard Line“. Krenuvši iz Amerike ukrao je 1800 izseljenika, od kojih se je 407 njih izkrcalo u Napulju. Od 898, koji su stigli u Trst, 12 ih je bilo, prvog razreda, a ostali trećega. Većim dijelom bili su ti izseljenici porieklom Mađjari, Slovaci i Hrvati; 112 njih bili su što iz Trsta što iz obližnje Istre. Oni iz daljih krajeva krenuli su odmah posebnim vlakom preko Zidanog mosta u domovinu.

Ogromna većina tih ljudi vraćaju se iz novog svijeta u zavičaj, je onamo nisu mogli naći zarade.

Put „Slavonia“ trajao je 18 dana, i provaljen je bez ikakvog incidenta. Na brodu bilo je sve u redu, i nije bilo drugih slučajeva bolesti, osim dvoje. Dva Magjara oboliše, i kad je parobrod stigao amo, zaklonjeni su provizorno u ovdješnju bolnicu.

Intabulirani Pavel.
Pod tim naslovom donasju opozicijske novine u Zagrebu vijest da je imanje „bana“ Pavla Raucha (dobra Martijance) ohterećeno dugom K 520.000 (petstotidva deset tisuća kruna) dep. 5. XI. 1903., na korist Hrvatsko-slavonsko zemaljsko hipotekarne banke.

Knjižovna vijest.
Primiti smo zahvalnošću: *Hrvatsko-slovenski katehetsk tečaj*, obdržavan od 9.—13. srpnja.
Preštampano iz „*Kršćanske škole*“. U Zagrebu, tiskara hrvatskog katol. tiskovnog društva 1907.

Dokazati se mora dali je dvostruko elektro-magnetički kret R. B. broj 86.967 izum od gosp. Alberta Möllera iz Budimpešte V/41 Vadasz ulica br. 34 zbilja tako ljekovite naravi knšto on u svom oglasu piše. To je ali već u hiljadu slučajeva i dinkazao kako slijedeći list opet potvrđuje:

Blagorodni gosp. Albert Möller!
Izvolite primiti moju najiskreniju zahvalu za Vaš neprocjenjivi izum. Vaš stroj nosim po Vašem propisu 4 tjedna proti bluvanju hrane i životnoj boli, pa sam kroz uporabu istog odzdravio hvala Bogu sasama. Ja Vam se stoga mnogo zahvaljujem, i želim Vam da Vaš za Vaše djelo i izum dragi Bog nagradi, i ujedno molim još takova 3 stroja i kom. po 6 kruna i 2 kom. po 8 kruna meni kretom pošte priposlati. Sa veštovanjem Ivan Zelić u Cerniku z. p. Čavle, Hrvatska na 18. travnja.

Stoga mi preporučamo takav stroj svakome koji na gihlu, reumatizmu, padavici, teškom disanju i u obće na živčanih boli trpi.

POZIV.

Redovita XX. glavna skupština
Gospodar. zadruga Volosko-Špatija
obdržat će se u Borsocu
dne 23. aprila u 9 sati prije podne
uz sljedeći

DNEVNI RED:

1. Pozdrav predsjednika.
 2. Pročitanje zapisnika lanjske glavne skupštine.
 3. Izvješće tajnikovo.
 4. Izvješće blagajnikovo i proračun za godinu 1908.
 5. Eventualni predlozi.
 6. Zrebanje gospodarskog oruda.
- Predavanje o vinskome zakonu i o zemaljskom zavodu za osiguranje goveda. Računi stoje gg. članovom na uvid kod zadrudnoga tajnika.
- Volosko, 5. aprila 1908.

Viktor Tomičić
predsjednik.

REUMATIZAM; neuralgija, lumbago, bodao; uloz; natekline; reumatično trganje u glavi; zubina; i zglobovima liječi se jedino uspješno uporabom
„Paralysian-Liumenta“
po vis. kr. zem. vladi odobren i zakonom zaštićen lijek nadmašuje sve ostale lijekove u djelovanju.
Čuvajte se patvorina!
Cijena boč 1 K 1.60.
Dobiva se u svim ljekarnama. Glavno skladište: **Ljekarna PEOIO** sada dr. **B. Vouk — Zagreb.**

Narodnom občinstvu preporuča svoju bogato snabđjenu robnu trgovinu

Marko Zović
krojački majstor
PAZIN — Narodni dom.
Narudbe obavlja brzo i točno uz umjerene cijene.

Jeftino česko PERJE
za krevete
5 kg. novo čihano K 9'00, bolja K 12'—
biele pahuljice čihane, 18' — „ 24'—
kao saleg bele pahu.
Ljice čihane „ 30'— „ 36'—
razališe se franko pouzecom.
Zamjenjuje se i prima natrag uz naknadu tovar. troška.
Benedikt Sachsel, Lobes, br. 259
pošta PILSEN, Česka.

Zeludčane kapljice
prije zvane i poznate pod imenom
Markove kapljice
sredstvo proti slabosti želudca. Imanito proti pomamknanju teku za jelo, proti grizu i gorčavinu želudca i trbuha, proti nadutosti od vjetрова. Poslije teškog masnog ili preobilnog jela podupiru naravnu probavu. 1 tucet 4K, 5 tuceta 17K, 10 tuceta 32 K, franko poslatveno na svakid poštu.

Molim izvoliti mi poslati još 12 bočica želudčanih kapljica jer mi nužno trebaju podte na meni upravo čudovno. Dože Pazit, Kaštel stari. Molim pošaljite mi jedan tucet kapljica pošto pošto sam uvjeren već kod prijateljskih narudba da djeluju izvrsno, tu ću svako u zgodom leto molim prijateljima preporučiti. — Ovakovih dopisa, koje ne mogu svo ovdje navesti imadeh još mnogo, te stoji svakome na uvid.
Ove kapljice pripravlja samo Gradaka Ljekarna u Zagrebu, pak zato treba kod narudbe pisati točno na adresu:

Gradska ljekarna Zagreb,
polag trga sv. Marka 20.

Prva slavenska tvornica ura za toranjve
Franjo Moravus,
BRNO. Nova ulica 25. MORAVSKA.
tvori i razdišlje
ure za crkvene zvonike,
dvorce, škole, tvornice,
-- vlačnice, ljetnikovca --
samo u izvrsnoj izradbi vrlo
jolitno.

Čuvano nadzorno ure.
Clenici šalju se na zahtjev badava.
Najviše odlikovanje za izvrsno proizvode.
12 VOZ.

ISTARSKA POSUJILNICA U PULI
Prima zadrugare, koji uplataju sadržati diova jetaa ili vika po kruna 60.
Prima novac na štednju od svakoga, ako i nije bio to dio bes ikakvog odbijke, plaća od taloga 4%.
Vraća na štednju nložene iznose do 2000 K bez predhodnog odkaza, a iznos od 2000 K ako se nije kod nložanja nglavno ustanovio vedt ili manji rok sa odkaza, uz odkaza od 2 dana.
Zajmovo (posude) daje samo zadrugarom, i to na hipoteku i sadržatoc uz garanciju.
Uredovni sati svaki dan od 9—12 sati prije podne i 3—6 sati poslije podne; u nedjelju i blagdane zatvoreno.
Društvena pisarna i blagajna nalazi se u vijeće Carrara vlastita knođa (Narodni Dom) prvi pod drano, gdje se dobivaju pobitke informacije.
Ravnateljstvo.

J. KOPAC
Svjjećarna na paru
J. Kopač, Gorica, ul. Sv. Antona b. 7.
Preporuča pred. svjećanica, svjetnom staroštvu, p. n. slavnom občinstvu svijeće iz prijašnjeg pšćalnog voška. Kilogram po K 5'— Za prijemošnost jamčim: K 2.000. Tuzan Myrrhae, Styrae, štilja i stakla za vjeko svijeće po jehnoj cijeni. Og. Trgovcima preporučam svijeće za pogrebe, za božićno drvo, vjeko svijeći i med najjeftinije vrsti za vaoma niske cijene. **Kad vezak kupujete u svakoj molitni po najvišoj dječavoj cijeni.**
Na zahtjev šaljem oglasnik franko.

Dvostruki elektro-magnetički; KRIZ ili ZVIEZDA
R. B. broj 86967.
Telefon br. 45—22.
jest elektro-magnetičkim načelima nastavljeni stroj koji kod uloga, reuma, astme (teškog disanja), nespavanja, zujenja u uku, neuralgije, glavobolje (mi-gräne) kucanja arda, zubobolje, muževne slabosti, studeni ruku i nogu, padavice (epilepsije), mokranju postelje, najnošti, nesvjestice, nagluhošti, drhtanja na tijelu, influenca skoppane sa bolešću hrta, bledila (malokrvnost), želudčnih grčeva, bezdonošti, isohlađa, puokrvnost, svih udnih grčeva, hepatochondrie, ljevalnih grčeva, hlmorrhoida, kao i kod sveobite slabosti itd. služi kao nenadkrljivo sredstvo, pošto elektro-magnetička struja djelim čovječnim tijelom djeluje, čime se rečenae bolesti u najkraćem vremenu izliče.
Poznato je, da liečnici kod naradenih bolesti viokratno elektriziravali tijela upotrebljuju, ali inak na taj način, da jaka struja samo prolazno i povremeno kroz lielo prolazi, dočim naprotiv tomu stroja elektro-magnetičnog kriza ili zviezda R. B. broj 86967, kako je jur rečeno, umjerenim nadiom neprekidno na dielo djeluje, što svakako bržim zličenju dovodi, nego li prvi postupak. — Do 20 godina stare bolesti izličene su sa svojim strojem jenera od liečbenih sa svojim strojem R. B. broj 86967 izrađene zahtjeva kao i od odličnijih sljovca izdane svjedoke i priznanje iz svijta strane svijeta pohranjene su u mojoj pismohrani, gdje stoji svako komu u svako doba na uridi. **GDJE NUDAAN LIK NIE POMOBAO, MOLIM POKUŠATI MOJ STROJ,** jer je to sigurno sredstvo proti gore navedenom bolestima, a onaj bolesnik, koji po mojem stroju nobi bio liečben najdulje u roku od 45 dana, dobiva novac natrag.
Upozornjem osobito p. n. občinstvo na to, da se moj stroj ne smije zamjenjivati sa Voltinim, koji je poradi svoga neuspjeha zabranjen u Njemačkoj kao i u Austro-Ugarskoj, dočim moj dvostruki elektro-magnetički kriz ili zviezda R. B. broj 86967 posebno se hvati i uliva naravno dopadacoš parad svoje izvatne ljekovitosti.
MALE STROJ STOJI 6 K. Rabi ga mogu samo djeca i jako slabe gospođe.
VELIKI STROJ STOJI 8 K. Rabi se kod ostarijih 20 godina, kroničnih bolesti.
Dopisivanje i narudbe obavljaju se u hrvatskom jeziku. Pouzdom ili ako se novac unapred pošalje, razališe glavna prodavaona za tu i liečinstvo.
ALBERT MÖLLER,
Budimpešta, V/41. Kolar,
Vadasz-ulica br. 84.

Utjelovljena god. 1894. **NARODNA TISKARA** Utjelovljena god. 1894.
LAGINJA i dr. Pula, via Giulia, 1.
Preporuča sl. občinstvu svoju tiskaru, knjigovežnicu, papirnicu i tvornicu pečata.
U papirnici mogu se dobiti sljedeći:
Moltivenci:
Utjeha starosti. Čvrsto uvezan. Tiskan velikim slovima, po K 1'60, 1'80 i 2'60.
Isus prljatelj djece. Čvrsto i lepo uvezan, po K —'60, —'70, —'75, —'80, —'90 i 1'—.
Andreo čuvar. Moltivonik za djecu, po K —'40, —'50, —'60, —'70 i —'90.
Sv. Anton Paduanski i njegovo štovanje. Elegantan uvezan po K 1'60 i 1'80.
Vrtić Gospodnji. Uvezan u kožu, po K 3'—.
Hijeb nebeski. Uvezan u baršumastu crnu kožu sa zlatorozom po K 3'80.
Slava Bogu a mir ljudem. Uvezan u finu kožu po K 4'—.
Vijonar bogoljubnosti. Uvezan u fino tvrdo korice po K 2'40 i 4'—.

Pomolimo se. Uvezan u vooma finu kožu po K 7'60.
Pobožni stonik. Uvezan u meku crnu kožu po K 1'80.
Pobožni mornar. Uvezan u tvrde korice po K —'80.
Našom nakladom izale su sljedeće knjige:
Ob uljudnom i pristojnom ponašanju po K —'40.
Putovanje N. V. B. „Marije Terezije“ na Malo Antilo i Kubu. Pjesma, K —'40.
Bat u Klin. Pjesma, K —'40.
Brzi računar ili pregledna knjižica za proračunavanje dnevnice, K —'80.
Knjižica nedjeljno nadatice (u hrvatskom, njemačkom ili talijanskom jeziku) K —'60.
Komitetonalne knjižice, K —'80.